

Laidiens: 10.11.2000., Nr. 401/403

Ministru kabineta noteikumi Nr. 385

Rīgā 2000.gada 7.novembrī (prot. Nr. 53, 14.§)

Kartupeļu sēklaudzēšanas un sēklas kartupeļu tirdzniecības noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Sēklu un stādāmo materiālu aprites likuma
2.panta 1.punkta "a" apakšpunktu*

I. Vispārīgais jautājums

1. Šie noteikumi nosaka kartupeļu sēklaudzēšanas un sēklas materiāla (turpmāk - sēklas) tirdzniecības kārtību.

II. Sēklu kategorijas

2. Sēklas iedala šādās kategorijās:

2.1. izlases sēklas (IS);

2.2. pirmsbāzes sēklas (PB);

2.3. bāzes sēklas (B);

2.4. sertificētas sēklas (C).

3. Izlases sēklas (IS) - kartupeļu augi (mēģenēs) vai bumbuļi - nodrošina šķirnes īpašību saglabāšanu vairākās paaudzēs, un to daudzums ir neliels. Šīs sēklas iegūst un to pavairošanas shēmu nosaka selekcionārs vai viņa tiesību pārnēmējs. Izlases sēklu sertifikācija nav obligāta, bet to var veikt pēc sēklaudzētāja iniciatīvas, lai noteiktu sēklu faktisko kvalitāti.

4. Pirmsbāzes sēklas (PB) ir sēklas, kas:

4.1. iegūtas tieši no izlases sēklām (IS), ievērojot vispārpieņemto praksi šķirnes uzturēšanai;

4.2. paredzētas bāzes sēklu (B) un sertificētu sēklu (C) ražošanai;

4.3. atbilst šajos noteikumos pirmsbāzes sēklām (PB) noteiktajām prasībām;

4.4. visā sēklu audzēšanas un sagatavošanas periodā ir Valsts augu aizsardzības dienesta kontrolē.

5. Bāzes sēklas (B) ir sēklas, kas:

5.1. audzētas, ievērojot vispārpieņemto praksi šķirnes uzturēšanai;

5.2. paredzētas sertificētu sēklu (C) ražošanai;

5.3. atbilst šajos noteikumos bāzes sēklām (B) noteiktajām prasībām;

5.4. visā sēklu audzēšanas un sagatavošanas periodā ir Valsts augu aizsardzības dienesta kontrolē.

6. Bāzes sēklas (B) iedala trīs paaudzēs:

6.1. pirmās paaudzes bāzes sēklas (B1) iegūst no pirmsbāzes sēklām (PB) vai tieši no izlases sēklām (IS);

6.2. otrās paaudzes bāzes sēklas (B2) iegūst no pirmās paaudzes bāzes sēklām (B1) vai tieši no pirmsbāzes sēklām (PB);

6.3. trešās paaudzes bāzes sēklas (B3) iegūst no otrās paaudzes bāzes sēklām (B2) vai tieši no pirmās paaudzes bāzes sēklām (B1), vai pirmsbāzes sēklām (PB).

7. Sertificētas sēklas (C) ir sēklas, kas:

7.1. atbilst šajos noteikumos sertificētām sēklām (C) noteiktajām prasībām;

7.2. paredzētas sēklu ražošanai vai citiem nolūkiem.

8. Sertificētas sēklas (C) iedala divās paaudzēs:

8.1. pirmās paaudzes sertificētas sēklas (C1);

8.2. otrās paaudzes sertificētas sēklas (C2).

9. Pirmās paaudzes sertificētas sēklas (C1) ir sēklas, kas:

9.1. izaudzētas tieši no trešās paaudzes bāzes sēklām (B3) vai otrās vai pirmās paaudzes bāzes sēklām (B2, B1), vai tieši no pirmsbāzes sēklām (PB);

9.2. paredzētas otrās paaudzes sertificētu sēklu (C2) ražošanai vai citiem nolūkiem;

9.3. atbilst šajos noteikumos sertificētām sēklām (C) noteiktajām prasībām;

9.4. visā sēklu audzēšanas un sagatavošanas periodā ir Valsts augu aizsardzības dienesta kontrolē.

10. Otrās paaudzes sertificētas sēklas (C2) ir sēklas, kas:

10.1. izaudzētas tieši no pirmās paaudzes sertificētām sēklām (C1) vai no bāzes sēklām (B), vai tieši no pirmsbāzes sēklām (PB);

10.2. nav paredzētas turpmākai sēklaudzēšanai;

10.3. atbilst šajos noteikumos sertificētām sēklām (C) noteiktajām prasībām;

10.4. visā sēklaudzēšanas un sagatavošanas periodā ir Valsts augu aizsardzības dienesta kontrolē.

III. Sēklaudzēšanai noteiktās prasības

11. Katrs sēklaudzētājs var audzēt vienas šķirnes vai kategorijas sēklas. Vairāku šķirņu vai kategoriju sēklas var audzēt, ja sēklaudzētājam ir atbilstoša materiāltehniskā bāze un iespējas nodrošināt, lai dažādu šķirņu vai kategoriju sēklas nesajauktos.

12. Sēklaudzēšanas laukus izvieto tikai pēc piemērotiem priekšaugiem. Augu maiņu pa gadiem ieraksta lauku vēstures grāmatā, kurā norādīta lauku izvietojuma shēma, informācija par konkrētajā laukā izlietoto sēklu, mēslojumu un augu aizsardzības līdzekļiem. Sēklas kartupeļus drīkst audzēt laukos, kuros:

12.1. nav augu karantīnas organismu - kartupeļu zeltītās nematodes *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens un kartupeļu bālās nematodes *Globodera pallida* (Stone) Mul. et Stone;

12.2. pēdējo trīs gadu laikā nav audzēti vai uzglabāti kartupeļi un citi nakteņu dzimtas augi (to apliecina ieraksti lauku vēstures grāmatā);

12.3. priekšaugiem nav bijuši kartupeļu piejaukumi.

13. Minimālie attālumi starp dažādu kategoriju sēklas un nesertificētu kartupeļu stādījumiem noteikti šo noteikumu 1.pielikumā.

14. Slimos un šķirnei neatbilstošos augus izvāc no sēklaudzēšanas lauka ar visiem bumbuļiem, kā arī izvāc abus slimajam augam vagā blakus esošos augus ar visiem bumbuļiem.

IV. Sēklaudzēšanas lauku apskate

15. Lai novērtētu sēklaudzēšanas lauku vispārējo stāvokli, to atbilstību šo noteikumu III nodaļā noteiktajām prasībām un noteiktu sēklaudzēšanas stādījumu kvalitāti saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu, veic lauku apskati.

16. Sēklaudzētājs katru gadu līdz 1.jūnijam iesniedz Valsts augu aizsardzības dienestā pieteikumu kartupeļu sēklaudzēšanas lauku apskatei, kurā ietverta informācija par izstādīto sēklu, tās kvalitāti un apstādīto platību.

17. Lauka apskati saskaņā ar zemkopības ministra apstiprināto metodiku veic Valsts augu aizsardzības dienesta inspektori.

18. Pirms lauka apskates Valsts augu aizsardzības dienesta inspektors iepazīstas ar izstādīto sēklu kvalitāti apliecinājošiem dokumentiem un ierakstiem lauku vēstures grāmatā.

19. Lauka apskati veic tādā kartupeļu attīstības fāzē, kad vizuāli vislabāk saskatāmas šķirnes morfoloģiskās īpatnības un visprecīzāk iespējams noteikt šķirnes tīrību, kā arī konstatēt ar slimībām inficētos augus. Lauka apskati veic pēc sēklaudzētāja paziņojuma par stādījuma gatavību apskatei.

20. Sēklas kartupeļu stādījumos nedrīkst būt šādi augu karantīnas organismi:

20.1. kartupeļu gaišā gredzenpuve *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et. al. spp. *sepedonicus* (Spieckerman et Kotthoff) Davis et al. ;

20.2. kartupeļu vēzis *Synchytrium endobioticum* (Schillbersky) Percival;

20.3. kartupeļu zeltītā nematode *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens;

20.4. kartupeļu bālā nematode *Globodera pallida* (Stone) Mul. et Stone.

21. Veģetācijas periodā lauka apskati veic vismaz divas reizes, ja no kartupeļu stādījuma paredzēts iegūt pirmsbāzes (PB) vai bāzes (B) sēklas, un vismaz vienu reizi, ja paredzēts iegūt sertificētas sēklas (C).

22. Ja, veicot lauka apskati vai pārbaudot izstādīto sēklu dokumentus, konstatē šo noteikumu pārkāpumus vai stādījuma neatbilstību vērtējamajai sēklu kategorijai, sēklu kategoriju samazina līdz atbilstošai kategorijai. Ja trūkumus iespējams novērst, pēc Valsts augu aizsardzības dienesta inspektora norādījumu izpildes lauka apskati veic atkārtoti.

23. Ja stādījums neatbilst šo noteikumu III nodaļā noteiktajām prasībām, to atzīst par sēklaudzēšanai neizmantojamu un iegūto ražu neiekļauj turpmākajā sēklu novērtēšanā.

V. Pēcpārbaude

24. Lai noteiktu sēklu veselīgumu, Valsts augu aizsardzības dienests veic pirmsbāzes (PB) un pirmās paaudzes bāzes sēklu (B1) pēcpārbaudi, laboratoriski nosakot vīrusu infekcijas pakāpi.

25. Pēc lakstu iznīcināšanas Valsts augu aizsardzības dienesta inspektori kartupeļu stādījumā noņem bumbuļu paraugu pēcpārbaudei.

26. Sēklu kvalitātes prasības pēcpārbaudē noteiktas šo noteikumu 3.pielikuma 1.punktā.

VI. Sēklu kvalitātes novērtēšana

27. Valsts augu aizsardzības dienesta inspektors pēc ražas novākšanas noņem bumbuļu paraugu:

27.1. no nešķirotas sēklai paredzētas kartupeļu partijas - kartupeļu gaišās gredzenpuves *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et. al. ssp. *sepedonicus* (Spieckerman et Kotthoff) Davis et al. un kartupeļu tumšās gredzenpuves *Pseudomonas solanacearum* (Smith) Smith infekcijas pārbaudei;

27.2. no sagatavotas sēklas kartupeļu partijas - sēklu kvalitātes novērtēšanai. Sēklu kvalitātes prasības noteiktas šo noteikumu 3.pielikuma 2.punktā.

28. Sēklu paraugu noņem no viendabīgas sēklu partijas. Ja ir pierādījumi, ka sēklu partija nav pietiekami viendabīga, tās novērtēšanu var atteikt.

29. Sēklu partijas masa, no kuras tiek noņemts paraugs, nepārsniedz 50000 kg. Ir pieļaujamas novirzes 5 % apmērā no noteiktā maksimālā sēklu partijas masas lieluma.

30. Ja sēklu partijas masa pārsniedz šo noteikumu 29.punktā noteikto lielumu, to sadala vairākās sēklu partijās.

31. Sēklas kartupeļos nedrīkst būt šādi karantīnas organismi:

31.1. kartupeļu gaišā gredzenpuve *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et. al. ssp. *sepedonicus* (Spieckerman et Kotthoff) Davis et al.;

31.2. kartupeļu tumšā gredzenpuve *Pseudomonas solanacearum* (Smith) Smith;

31.3. kartupeļu vēzis *Synchytrium endobioticum* (Schillbersky) Percival;

31.4. kartupeļu zeltītā nematode *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Mul. et Stone;

31.5. kartupeļu bālā nematode *Globodera pallida* (Stone) Mul. et Stone.

VII. Sēklu saiņošana

32. Sēklu iesaiņojumu aizzīmogo vai pārsaiņo Valsts augu aizsardzības dienesta uzraudzībā. Iesaiņojuma materiālu izvēlas tā, lai nodrošinātu sēklu kvalitātes un masas saglabāšanos un sēklu nesajaukšanos.

33. Vienā iesaiņojumā sēklas masa nepārsniedz 60 kg, bet pēc pircēja pieprasījuma sēklas masa var būt arī lielāka.

34. Noliktavā sēklu partiju novieto tā, lai varētu piekļūt jebkurai iesaiņojuma vienībai un noņemt paraugu.

VIII. Sēklu iesaiņojuma etiķetēšana

35. Noslēdzot sēklu iesaiņojumu, tam ārpusē piestiprina iepriekš nelietotu etiķeti un norāda atbilstošu informāciju (4.pielikums).

36. Ja kartupeļu šķirne ir ģenētiski modificēta, to norāda etiķetē, kā arī sēklu sertifikātā vai apliecībā par sēklu kvalitātes novērtēšanu.

37. Sēklu iesaiņojuma etiķetes ir stingrā Valsts augu aizsardzības dienesta uzskaitē. Etiķetes izmērs ir 110 x 67 milimetri. Tās krāsa noteikta šo noteikumu 5.pielikumā. Etiķetes var būt ar auklas caurumu, uzlīmējamās vai piešujamas. Etiķeti var aizstāt ar zīmogojumu, kurā atveidots etiķetes saturs.